

9 November 2016

Memo Doetinchemse Agenda Toegankelijkheid

Voor:	Opiniërende raad 17-11-2016
Onderwerp:	Doetinchemse Agenda Toegankelijkheid
Van:	Wethouder Telder
Doel:	Open dialoog en gesprek over de Doetinchemse Agenda Toegankelijkheid
Behandelend ambtenaar:	André Bolwerk (373846)
Extern adviseur:	Rik Swieringa (Moventum)

Aanleiding

Raadsmotie

Het proces is gestart met een unaniem aangenomen motie in de gemeenteraad. Deze motie bevat de volgende opdracht aan het college:

1. Ga in overleg met de doelgroep en hun organisaties
2. Inventariseer (toegankelijkheids-)knelpunten, wettelijke plichten, financiële middelen, en bestaande goede voorbeelden
3. Leg de raad een plan van aanpak voor om te komen tot een Doetinchemse Agenda Toegankelijkheid

Processtappen tot nu toe

Dialoog met doelgroepen en hun belangenorganisaties tijdens de bijeenkomst "Doetinchem zonder drempels" d.d. 6 juli 2016 (zie bijlage 1 "sfeerverslag" en bijlage 2 "uitkomsten Doetinchem zonder drempels")

Kernpunten:

- Gaat om acceptatie en bewustwording dat een andere attitude en normale omgang van mensen zonder beperking in de omgang met mensen met een beperking noodzakelijk is;
- Veel oplossingen die weinig geld kosten, kunnen een groot verschil maken;
- Urgentie en prioriteiten, met daarbij tips en complimenten zijn geïnventariseerd.

Advies Sociale Raad d.d. 14 juli 2016 (zie bijlage 3)

Kernpunten:

- Allerlei fysieke maatregelen, die zeker noodzakelijk zijn, zijn eerder een begin en opstap dan het eindpunt;
- Leg nadruk op de omslag in denken en omgaan met alle vormen van beperkingen in het meedoen. Het gaat vaak om de handelingsverlegenheid van mensen zonder beperking in het omgaan met mensen met alle mogelijke vormen van beperkingen. Dit zit besloten in het uitgangspunt van het Doetinchemse beleid vanuit De Doetinchemse Keuze;
- In het verleden zijn reeds veel initiatieven genomen. Nu van goede bedoelingen naar meer concrete acties en resultaten.

Inventarisatie binnen eigen organisatie (gD) en wetgeving (zie bijlage 4)

Kernpunten:

- Er wordt in Doetinchem al vanuit veel beleidsvelden en projecten aandacht besteed aan toegankelijkheid, zowel in het fysieke, economische als het sociale domein;

- Als gevolg van de ratificatie van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap door het Nederlandse parlement en de onderstaande aanpassingen van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte (Wgbh/cz):
 - toevoeging van het artikel: “Ieder mens moet in staat worden gesteld aansluitend bij zijn eigen mogelijkheden autonoom te zijn”
 - uitbreiding naar terrein:goederen en diensten (naast de terreinen: arbeid, wonen, onderwijs en openbaar vervoer)
 komt minimaal een plicht om er geleidelijk voor zorg te dragen dat openbare gebouwen en ruimten toegankelijk worden gemaakt met voorzieningen van eenvoudige aard, voor zover het treffen van deze eenvoudige voorziening geen onevenredige belasting vormt. In een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) zullen nadere regels voor de toegankelijkheid worden opgenomen. Het is de bedoeling dat deze Algemene Maatregel van Bestuur (zie *bijlage 5*) op 1 januari 2017 van kracht wordt.

Beperking en toegankelijkheid: twee brede begrippen

Om een goed inzicht te krijgen in de aantallen mensen met een lichamelijke, verstandelijke of psychische beperkingen zijn bijlage 6 en bijlage 7 toegevoegd.

Deze cijfers zullen naar verwachting ook voor de inwoners van gemeente Doetinchem van toepassing zijn. Het gaat om inwoners die op de een of andere wijze worden beperkt in het deelnemen aan de samenleving. Deze groep is in zijn samenstelling echter zeer divers; er zijn veel verschillende vormen van een beperking. Dat maakt ook dat een maatregel om de toegankelijkheid te vergroten niet altijd werkt voor alle mensen met een beperking. Sterker nog; als je het goed doet voor mensen met de ene beperking, kan het maar zo hinderlijk zijn voor mensen met een andere beperking. Daarom is er in Doetinchem geen specifiek doelgroepenbeleid gemaakt voor mensen met een beperking. Er wordt werk gemaakt van wat mensen wel kunnen, in plaats van wat mensen niet kunnen. Uitgangspunt van de Doetinchemse keuze is: iedereen doet mee!

Uit de dialoog met de doelgroepen en de bestudering van wetgeving en andere bronnen blijkt voorts dat het lastig is om het onderwerp “toegankelijkheid” scherp af te bakenen. Het heeft enerzijds een zeer duidelijke fysieke component (het wegnemen van fysieke barrières en het treffen van aanvullende voorzieningen), maar het gaat anderzijds ook over hoe mensen in de samenleving met elkaar omgaan, het streven naar “sociale inclusie”.

Fysieke toegankelijkheid en sociale inclusie: verschillende rollen gemeente en keuzes maken

Iedereen wenst een zo toegankelijk en sociaal inclusief mogelijk Doetinchem en zal vinden dat de gemeente hier op de een of andere manier een bijdrage aan kan leveren. De vraag is wel, welke rol hierin voor de gemeente is weggelegd? Als het gaat om de fysieke toegankelijkheid van het gemeentehuis is die rol evident; hier is de gemeente verantwoordelijk en kan zij zelf direct in ingrijpen. Maar die verantwoordelijkheid en rol van de gemeente is heel anders als het gaat om de vraag hoe mensen zonder een beperking, bijv. in de supermarkt, omgaan met mensen met een beperking. Anders gezegd: Enerzijds is er de aanpak van knelpunten bij de (fysieke) toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen, dienstverlening en de openbare ruimte. Anderzijds gaat het om de (on)mogelijkheden voor de gemeente en de samenleving om bij te dragen aan bewustwording om zo te komen tot een normale omgang met mensen met een beperking en daarmee tot sociale inclusie.

De inventarisatie binnen de eigen organisatie heeft duidelijk gemaakt dat Doetinchem al op veel fronten inzet om toegankelijkheid te vergroten. Als er kansen zijn om de samenleving nog

toegankelijker te maken voor mensen met een beperking, moeten we er ook eerlijk in zijn dat we deze kansen niet allemaal zonder meer kunnen verzilveren. Er zullen keuzes gemaakt moeten worden, sommige dingen zijn immers makkelijker te realiseren dan andere. En het vergroten van toegankelijkheid brengt ook kosten met zich mee. Kosten in termen van financiële middelen, maar bijv. ook in prioritering in de tijd en in te zetten ambtelijke capaciteit. Dat betekent keuzes maken waarin je wel en niet en als eerste en als laatste uren en capaciteit in investeert.

Twee vragen:

Voordat er een Doetinchemse Agenda Toegankelijkheid kan worden opgesteld, is het op basis van het bovenstaande, van belang een gemeenschappelijk beeld te hebben in de beantwoording van de volgende twee vragen:

1 Hoe ver gaan we in het aanpakken van knelpunten bij de (fysieke) toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen en dienstverlening en de openbare ruimte?

2 Welke mogelijkheden zijn er voor de gemeente en de samenleving om bij te dragen aan bewustwording om zo te komen tot een normale omgang met mensen met een beperking en daarmee tot sociale inclusie?

Waarom een opiniërende raad over dit onderwerp?

De gemeenteraad wil ervaring opdoen met een opiniërende bespreking van onderwerpen, alvorens over te gaan tot een informerende, beeldvormende of besluitvormende bespreking. Bovenstaande maakt duidelijk dat, voordat voor dit onderwerp een plan van aanpak kan worden opgesteld met concrete maatregelen, er antwoorden op deze vragen moeten komen. De opiniërende raad leent zich er zeer goed voor om over deze vragen een open gesprek te voeren. Om met elkaar de gewenste grenzen van de Doetinchemse Agenda Toegankelijkheid af te tasten en inzicht te krijgen in wat deze grenzen betekenen.

Hoe gaat het proces verder?

De opiniërende raad heeft niet tot doel om standpunten in te nemen of tot meerderheden te komen. Het is een open gesprek dat raadsleden moet helpen om op een later moment een standpunt/zienswijze te bepalen. Het college zal uiteraard wel goed luisteren om uit het gesprek input op te halen om een voorstel voor deze agenda te kunnen voorbereiden.

Uitgangspunten opiniërende raad:

- De volgende vragen staan centraal:
 - 1 Hoe ver gaan we in het aanpakken van knelpunten bij de (fysieke) toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen en dienstverlening en de openbare ruimte?
 - 2 Welke mogelijkheden zijn er voor de gemeente en de samenleving om bij te dragen aan bewustwording om zo te komen tot een normale omgang met mensen met een beperking en daarmee tot sociale inclusie?
- Over deze vragen voeren we een open gesprek. We gaan niet op zoek naar standpunten of meerderheden. We willen vooral inzicht krijgen in de ruimte die er is om dit onderwerp af te bakenen en de consequenties die deze afbakening heeft.
- We voeren het gesprek op basis van concrete voorbeelden.
- Het gesprek wordt gevoerd door raadsleden en –volgers. Collegeleden zullen vooral luisteren en helpen het gesprek te richten op de centrale vragen.

- De doelgroepen worden niet actief uitgenodigd. Dat zou namelijk een herhaling van zetten zijn; de doelgroepen hebben hun inbreng gehad tijdens de bijeenkomst Doetinchem zonder drempels (6 juli 2016) en in het advies van de Sociale Raad (14 juli 2016).

Opzet opiniërende raad

Intro:

Filmpje vanuit perspectief van iemand met een beperking en de impact van ontoegankelijkheid.

Aftrap:

Coördinerend portefeuillehouder

- Proces tot nu toe
- Toelichting op bestaande aanpak toegankelijkheid:
- Toelichting op de twee hoofdvragen van vanavond
- Toelichting op doel van opiniërende raad

Gesprek binnenring:

Kort gesprek tussen coördinerend portefeuillehouder en woordvoerders gemeenteraad om vragen te stellen ter verduidelijking over het proces tot nu toe, de twee hoofdvragen, wat Doetinchem al doet ter bevordering van toegankelijkheid en het doel van de avond.

Uiteen in meerdere groepen:

Sessie met raadsleden en -volgers en het college.

Plenaire terugkoppeling groepsgesprekken

Afsluiting

Door coördinerend portefeuillehouder K. Telder.